І Книга Макавеїв 2

Маттатія 1-28; святкування суботи 29-38; битва за свободу 39-48; смерть Маттатії 49-70

1 Того часу Маттатія, син Іоана, сина Симеона, священик, із потомків Йоаріва, покинув Єрусалим і осівся у Модіні.

2 Було в нього п'ятеро синів: Іоан, прозваний Гадді,

3 Симон, що звався Тассі,

4 Юда, що звався Макавей,

5 Єлеазар, що звався Аваран, та Йонатан, що звався Апфус.

6 Бачив Маттатія мерзоти, що діялись у Юдеї та в Єрусалимі,

7 і сказав: «Горе мені! Невже ж я на те народився, щоб бачити погибель мого народу й руїну святого міста, та щоб сидіти отут, тоді коли воно віддається в руки ворогів, а святиня - чужинцям на поталу?

8 Храм його став, неначе муж знеславлений.

9 Посуд його преславний забрано в неволю, а немовлят його побито на майданах, хлопців його - мечем ворожим.

10 Який народ не захопив його царства, не взяв з нього здобичі?

11 Усю красу з нього здерто, невільним стало вільне місто.

12 І ось усі наші святощі, краса наша й наша слава спустошіла, усе погани осквернили.

13 Навіщо нам і жити?»

14 І Маттатія та його сини роздерли на собі одежу, надягнули волосяниці й заридали гірко.

15 Тим часом прибули царські посіпаки, що примушували до відступництва, у місто Модін, щоб жертвувати,

16 і багато з Ізраїля перейшло до них. Маттатія ж і його сини зібрались осторонь.

17 Заговорили царські посіпаки й мовили до Маттатії: «Ти у цім місті славний ватажок і сильний, із синами та братами навкруги себе.

18 Тож приступи першим та виконай царський наказ, як то зробили всі народи, мужі юдейські й ті, що зостались в Єрусалимі, то й станете, сам ти й твої сини, царськими друзями. Ти й твої сини будете обсипані сріблом і золотом та силою дарунків.»

19 Відповів Маттатія й голосно промовив: «Навіть якби всі народи в державі царській послухалися царя й усі до одного відступили від своєї батьківської віри і прийняли його накази,

20 я з моїми синами й братами буду пильнувати Союз батьків наших.

21 Хай Бог боронить, щоб ми покинули Закон і установи!

22 Слів царських ми слухати не будем, щоб відступити від нашої віри, чи то направо, чи наліво.»
23 Як тільки він вимовив слова ці, якийсь чоловік, юдей, на очах усіх приступив, щоб жертвувати на жертовнику у Модіні, згідно з царським наказом.
24 Уздрів те Маттатія, скипів, увесь затрясся, запалав гнівом за правду, кинувсь на нього і на вівтарі його заколов.
25 Та й чоловіка царського, що примушував жертвувати, теж убив під ту пору, а жертовник повалив на землю.
26 Він палав ревністю до Закону, як Фінеес проти Замбрі, сина Шалома,
27 і став кричати голосно по місті: "Хто ревнує за Закон і зберігає Союз, нехай іде за мною!"
28 І втік, сам він і його сини, у гори, покинувши все, що мали вони в місті.
29 Тоді багато тих, що плекали справедливість та правду, повтікали у пустиню, щоб там оселитись,
30 самі вони й їхні діти та їхні жінки й худоба, бо налягло на них лихо.
31 Царським мужам у війську, що було в Єрусалимі, у Давидгороді, було оповіщено, що люди, які порушили царський наказ, відступили в тайні печери в пустині.
32 Чимало кинулося за ними й догнало їх і, розташувавшись до битви проти них, розпочали з ними війну в суботу.
33 Вони сказали їм: "Годі вже! Вийдіть та зробіть згідно з царським словом, то й будете жити!"
34 А ті відповіли: "Не вийдемо й не зробимо за царським словом, щоб не сквернити день суботній."
35 Тоді (сирійці) притьмом кинулись до бою,
36 але ті не відповіли, не кинули й каменем і печер не загородили,
37 кажучи: "Помремо всі в нашій невинності! Свідком нам небо й земля, що ви нас убиваєте несправедливо."
38 І ті пішли на них війною у суботу, і юдеї полягли разом із жінками, дітьми та худобою - близько 1000 душ.
39 Довідались про це Маттатія та його друзі й почали плакати за ними вельми
40 і говорити один до одного: "Якщо всі ми чинитимемо, як учинили брати наші, і як не будем воювати проти поган за наші душі та за наші установи, то вони нас незабаром із землі зітруть."
41 І ухвалили того самого дня: "Кожен, хто піде війною на нас у день суботній, - проти такого будемо воювати, щоб нам не вмерти всім, як умерли брати наші в печерах."
42 Тоді до них пристала група Асидеїв, найвідважніших в Ізраїлі, - кожен відданий Законові,

43 а й ті всі, що від біди та лиха втікали, і собі до них пристали та їх скріпили.
44 І тим робом збилось військо. І розбили вони грішників у своїм гніві й беззаконних у своїй люті. А решта повтікала до поган, шукавши рятунку.
45 Маттатія та його друзі ходили скрізь і руйнували вівтарі,
46 насильно обрізували необрізаних дітей, яких знаходили в ізраїльських границях,
47 переслідували гордих, і справа в їхніх руках ішла добре.
48 Отак вони обороняли Закон від поган та царів і не давали грішникові зноситися вгору.
49 Як наблизився день смерти Маттатії, сказав він своїм синам: «Тепер горує гордість і насильство, це час руїни і лихого гніву.
50 Тепер, о сини, за Закон стійте ревно й дайте ваші душі за Союз батьківський.
51 Згадайте діла ваших батьків, які вони вчинили своєї пори, то й здобудете велику славу й вічне ім'я.
52 Чи Авраам у спокусі не був вірний і не було це йому зараховано за справедливість?
53 Йосиф зберіг Закон, як був у скруті, і став господарем Єгипту.
54 Фінеес, наш пращур, за свою велику ревність отримав завіт вічного священства.
55 Ісус, за те, що виконав Боже слово, став в Ізраїлі суддею.
56 Калев, за те, що правду свідчив у громаді, взяв пай землі у спадщину.
57 Давид за своє милосердя одержав у спадщину царський престол повіки.
58 Ілля за свою велику ревність до Закону був узятий на небо.
59 Ананія, Азарія та Мисаїл, за те, що мали віру, були врятовані від полум'я.
60 Даниїл у своїй безвинності був урятований від пащі левів.
61 Отож, коли розважите від роду й до роду, побачите, що всі ті, хто на Бога вповають, не гинуть.
62 Не бійтеся погроз нечестивця, бо його слава зійде у гнілі на черви.
63 Нині він піде вгору, а взавтра зникне, бо зійде на порох, і його задуми зійдуть нінащо.
64 Будьте мужні, сини, і кріпіться в Законі сильно, бо в ньому ваша слава.
65 Ось Симон, ваш брат: знаю, що чоловік з нього розсудливий, його ви слухайте завжди, він буде вам за батька.
66 Юда Макавей, сильний вояк уже змалку, буде вождем вашого війська й піде на поган війною.
67 Зберіть навколо себе всіх тих, що закон пильнують, і пометіться за кривду народу вашого.
68 Відплатіть поганам те зло, що вам зробили, й пильнуйте приписів Закону.»
69 По тім благословив їх і приєднався до своїх предків.

70 Помер він у 146 році, і поховано його в гробі його предків у Модіні. І ввесь Ізраїль плакав за ним вельми.